

Režin Deforž

Poslednje
uporište

Plavi bicikl, šesti deo
(1950–1954)

Prevela s francuskog
Biljana Kukoleča

■ Laguna ■

Naslov originala

Régine Deforges

LA BICYCLETTE BLEUE TOME 6:

LA DERNIÈRE COLLINE (1950–1954)

Pjeru

Copyright © Librairie Arthème Fayard, 1996

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

1.

U Hanoju je svitalo.

Tri nedelje otkako su se Lea i Fransoa pronašli i sreli, i dalje su drhtali od groznice, prikovani za postelju. Rane koje je Fransoa zadobio zagnojile su se. Poslali su im vojnog lekara, koji je, po uputstvu visokog komesara, prepisao penicilin. Taj lek je odmah delovao: jedne večeri je groznica popustila, i Fransoa je, prvi put posle dužeg vremena, osetio da dolazi sebi. Uspeo je i da uvede malo reda u zbrkane slike koje su mučile njegov bolni mozak.

„Lea!“, povikao je, pridižući se na lakat.

Nagli bol ga je bacio nazad na postelju.

Ženski obris se nagnuo nad njim i osetio je nežnu ruku na čelu.

„Smiri se, sve je dobro.“

„Lijen... Jesi li to ti?... Da li sam u Hanoju?... Gde je Haj?... Znaš li šta je s Fuong?“

„Znam sve... Sada ćuti!“

„Ko ti je javio?“

„Izaslanik predsednika Ho Ši Mina. Ujka Ho nije zaboravio na prijateljstvo koje mu je moja porodica uvek ukazivala. Sem toga, ja sam Hajeva sestra.“

„Ima li vesti o njemu?“

„Zakleo se da će te ubiti.“
 „Ali nisam to bio ja!...“
 „Možda i nisi, ali su zbog tebe Trak i Ni ostale siročići.“
 „Nisam želeo da ona strada. Poći ću da nađem Haja... Objasniću mu...“
 „Ne vredi da pokušavaš. Vijetminovci su ucenili tvoju glavu.“
 „Nije mi važno. Ipak ću ga potražiti. Samo mi reci gde je.“
 „Naći će on tebe već.“
 Iscrpljen razgovorom, ponovo se onesvestio.
 „Lijen...“, prošaputao je kada je ponovo otvorio oči.
 „Ama čuti, još si u vrlo lošem stanju.“
 „Zna li on da sam kod vas?“
 „Kazala sam mu. Kazala sam mu i da si ovde pod mojom zaštitom, i da ću se ubiti ako te pod našim krovom snađe neko zlo. Oporavljaj se, nisi u opasnosti.“
 Zgrabio je Lijeninu ruku i prineo je usnama.
 „Gde je Lea?“
 „U sobi pored tvoje, i ona je bila veoma bolesna. Buncala je i pričala o Gestapou, o masakrima, o Sari. Zvala je dete, majku, tebe. Da samo znaš kako te je dozivala!“
 „Je li joj sada bolje?“
 „Mnogo joj je bolje. Kijen je bdeo pored nje, danju i noću.“
 „Kijen... Pa šta on radi ovde?“
 „On vas je pronašao na Mostu Pola Dumea i doveo vas ovamo.“
 „Hoću da je vidim“, kazao je, pridižući se.
 No bio je i suviše slab i pao je natrag na postelju.
 „Čekaj, ne napreži se, pomoći ću ti. Nasloni se na mene.“
 Dok mu se nago poprsje kupalo u znoju što je natapao široki zavoj, polako se pridizao iz postelje uz pomoć mlade žene u svetloj tunici. Soba u kojoj je Lea ležala bila je u polutami; veliki ventilator je održavao blagu svežinu. Oči su mu se postepe-no navikle na polumrak. U naslonjaču uz samu postelju dremao je Kijen. Fransou su dirnule njegova mladost i lepota. Lea je

takođe spavala, i izgledala je lepše nego što je mogao da se seti. Kroz mrežu protiv komaraca i izgubljena u belini velikog kreveta, delovala je kao dete. Ruke je raširila pored glave, a kosa joj se rasula po jastuku: delovala je vrlo ranjivo... Na trenutke se mrštila, usne su joj drhtale, a zgrčene šake su pokazivale da je nešto muči. Nagnuo se, potresen, nad ženu koju je voleo i kojoj se zakleo da će je paziti i štititi, a koja je lutala po drumovima tražeći ga, pa je zbog njega čak ostavila i njihovo dete. Spopali su ga bes, tuga i sramota.

„Lea!“, pozvao ju je.

Nešto je škljocnulo i nagnalo ga da se okrene. Kijen se probudio i uperio pištolj u njega.

„Skloni to, mališa, povredićeš nekoga!“

Na takav njegov ton Kijen je pobledeo od besa.

„Ne diraj je!“

Fransoa je, uprkos slabosti, uspeo da ga odgurne.

„Zaboravio si da je to moja žena?“

Lijen se umešala:

„Kijene, skloni oružje, a ti, Fransoa, sedi! Ne svađajte se pred njom.“

Posle nekoliko trenutaka, Lea je otvorila oči. Činilo joj se da čuje neke udaljene glasove. Sasvim su se izgubili u daljini. Uzdahnula je, kao tužno dete, i sklopila oči. No jedan glas se približio, bio je sasvim blizu...

„Fransoa!“

Snaga njenog krika, koji je neočekivano dopro iz tog krhkog tela, naterala je sve troje da poskoče. Lea je odgurnula pokrivač i pridigla se, naga i rasute kose; kapi znoja su joj klizile niz grudi. Tako uspravljena, bila je divna i strašna.

„Fransoa!“, mrmljala je.

Sklopio je ruke oko nje, pristisnuo usne na njene, dohvatio je za bokove. Pali su na postelju, izmešanog daha. Kijen se bacio prema zagrljenom paru, ali ga je Lijen zaustavila:

„Ostavi ih!“

Uspela je da ga nekako odvuče iz sobe. Snaga ju je napuštala, pa je skliznula na pod u hodniku, ispred oltara predaka. Kijen ju je podigao i odneo u sobu. Spustio ju je na postelju i ispružio se kraj nje. Obuzet tugom kakvu nije osetio još od dedine smrti, rasplakao se kao dete, glasno zajecavši. Njegove suze su padale Lijen na lice i to ju je osvestilo.

„Jadni moj mali“, kazala je, zagrlivši ga.

Noć je već odavno pala kada su Lea i Fransoa uspeli da se povrate iz srećne omamljenosti u koju ih je doveo ljubavni zanos. Bili su tako željni jedno drugoga da su se prepustili bez ikakvog ustručavanja, svom snagom svojih želja. Njihovi krici i uzdasi doprli su i do kuhinje, gde je bila posluga. Nije im bilo dosta da jedno drugom dodiruju izmučena tela: grlili su se, ljubili, ujedali, lizali. Posle svakog orgazma, i pored iscrpljenosti, tela su im se ponovo tražila i spajala, uz glasne jecaje, i zapljusnuli bi ih novi talasi uživanja. Njemu su se rane ponovo otvorile, pa su u zoru oboje bili prekriveni spermom i krvlju. Ležeći raširenih nogu na umrljanom krevetu, Lea ga je posmatrala pogledom majke tigrice.

„Kunem se da se više nikada nećemo razdvajati!“

Umotala se u umrljani čaršav i izašla iz sobe. Žudno je udisala sveži noćni vazduh. U svakom deliću tela je osećala divan zamor, u mokrim krstima ju je probadao prijatan bol. Opružila se, divna i sva umazana. Sada kad su se ponovo našli, ništa im se ne može desiti, više se nikada neće rastajati.

Sela je na klupicu pored bazenčića, na mesto gde je Lijen najradije sedela kada je hranila zlatne ribice. Čula je šum u žbunju i okrenula se. U zelenilu je ugledala žar cigarete.

„Ko je tamo?“

Nije bilo odgovora.

„Ko je tamo?“, ponovila je, ustajući.

Tamno obličje je krenulo prema njoj.

„To ste vi, Kijene? Uplašili ste me. Imate li jednu cigaretu i za mene?“

Pružio joj je paklicu. Na svetlu plamena upaljača videla je da mu je lice izbezumljeno. Spustila je pogled pred njegovom patnjom jer je znala njen pravi uzrok. No sad kada je ponovo pronašla svog dragog, radosna zbog susreta, postala je neosetljiva za sve druge. Prišla je Kijenu i nežno ga poljubila.

„Kijene, mnogo vam dugujem. Ne možete ni zamisliti koliko sam vam zahvalna i koliko vas volim.“

Na to je mladić poskočio.

„Šta ste to rekli?“

„Kazala sam da vas volim...“

On ju je na to privukao sebi.

„Kažite to ponovo!“

„Pustite me, ne kvarite sve. Da, volim vas kao brata, kao prijatelja.“

„Ne želim da me tako volite, već onako kako ste prošle noći voleli: kao luda žena, ili kao plaćena devojka... Želim da čujem kako ječiš i ponavljaš mi: 'Još... još...“

„Ćutite!“

„Ne, ne mogu da ćutim! Volim te i znam da ćeš jednoga dana biti moja, i da ćeš i ti mene voleti...“

„Nikada!“

„Nemoj to da govoriš. Ja to znam... Znaš i ti!“

„Nel!“, vrisnula je Lea, a ipak je znala da je na džunki malo nedostajalo da mu postane ljubavnica...

Kijen je tihim i gracioznim korakom zamakao u kuću. Lea se, tužna, ponovo svalila na klupicu. Nešto se pomerilo s druge strane malog bazena.

„Điau?“, pozvala je.

Čudovište je kliznulo uz ivicu bazena.

„Šta ti radiš ovde?“

„Čuvam vas.“

„Pa ovde nisam u opasnosti.“

„Nemoj biti tako sigurna. Nikada nisi bila u takvoj opasnosti. Ti i tvoj muž treba što pre da napustite Hanoj. Vijetminovci su izdali naređenje da vas uhapsu.“

„Zašto to kažeš? Odakle to znaš?“

„Već sam objasnio da oni ne obraćaju pažnju na stvorenja kao što sam ja, već pričaju kao da me nema. Čuo sam jedan razgovor kod vijetminovskog zapovednika Hanoja.“

„Pričaš koješta. Vijetminovci nisu u Hanoju.“

„Ne, varaš se, oni su svuda. Mirno čekaju da kucne njihov čas, a znaju da će se to desiti.“

„Otići ćemo čim se Fransoa bude video s visokim komesarom.“

Bolje biste učinili da odete pre toga, jer ako on i izmakne vijetminovcima, neće ponovo umaći Kijenu.“

„Šta time hoćeš da kažeš?“

„Hoću da kažem da sledećeg puta Kijen neće promašiti cilj. On je probo tvoga muža nožem u zalivu Nin, pored skele.“

„Ne verujem!“, zauralala je Lea.

Negde u daljini zalaja pas.

„Što toliko vičeš ako ne veruješ?“

Lea se svalila na klupu i uhvatila se za glavu.

„Ali zašto, zašto?“

„Znaš ti dobro: voli te, i želi te za sebe. Upravo ti je to rekao, i to nije bio prvi put.“

Lea je, sva sluđena, zurila ispred sebe. Sav telesni bol joj se vratio. Điau je kao kućence ležao kraj njenih nogu i gledao je zabrinuto. Uspravila se i kazala mu nehотиčno grubo:

„Javlaj mi sve što budeš saznao.“

„Ne brini, Điau pazi na sve, ali ti je moj savet da što pre odete.“

„Moram da razmislim; imaš li neku cigaretu?“

Sakatom rukom je pretražio svoje prnje i izvukao paklicu laki *strajka* i kutiju šibica.

„Evo, uzmi ih.“

„Hvala ti, Điau. Molim te da me sada ostaviš.“

Bogalj se tiho udaljio.

Lea nije drhtala od noćne svežine, već od straha, koji je izazvao i napad mučnine. Zapalila je cigaretu, nastojeći da sabere misli. Da li da poveruje u ono što je Điau kazao za Kijenu?... Neki unutrašnji glasić joj je govorio da treba u to da veruje. Ne, nije moguće, mislila je. On i Fransoa se znaju odvajkada; bili su prijatelji, mada su umeli i da se sporečkaju. Điau se svakako vara. Onaj glasić joj je i dalje govorio da je Điau u pravu.

„Ako je tako, postoji opasnost da će Kijen to ponoviti!...“

Lea je ustala i šetkala gore-dole, a zatim je upalila još jednu cigaretu. Điau je svakako bio u pravu: trebalo je otići što pre i ostaviti za sobom tu zemlju mržnje i patnje.

Koliko li je vremena provela na klupici, zadubljena u misli?... Dan je već svitao kada se vratila u kuću i ušla u sobu. U zamračenoj prostoriji se čulo disanje zaspalog. U sobi je vladao neki neprijatan, zverski miris, od koga joj je bilo muka. Kliznula je u postelju, kraj muža, i gledala kako mu srce bije pod kožom izmršavelih grudi. Kada su se prethodnog dana našli, ona, srećna zbog ponovog susreta, nije ni primetila koliko je oslabio, ni kako je ozbiljno bio ranjen. Videla je da mu se na njen dodir polni organ uspravio, pa ga je opkoračila i spustila se na njega, ječeći. Polako su vodili ljubav.

Otvorio je oči, i nju je potresao njegov srećni pogled. Zgrabio ju je za grudi, ali je odmah spustio ruke: učinilo mu se da je ugledao Hong i njene osakaćene grudi. Izraz bola i gađenja nije promakao Lei.

„Šta je, ljubavi?“

„Nije ništa, objasniću ti“, kazao je i privukao je sebi.

* * *

Probudili su se usred noći jer je neko od posluge došao da im kaže kako jedan francuski zvaničnik traži da vidi gospodina Tavernijea.

„Kažite mu da se malo strpi i nađite mi neku čistu odeću...“

„Evo je“, kazala je Lijen, koja je ušla oborenog pogleda, noseći odelo od belog platna, brižljivo ispeglano. „Pripremiću ti kupku.“

„Hvala, sestrice.“

Ustao je, ne pokušavajući da zakloni nago telo, i kliznuo u mlaku vodu, koja se vrlo brzo zacrvenela. Lijen ga je oprala, klečeći kraj njega s velikim sunderom u ruci; nastojala je da ne dotakne rane.

Kada je izašao iz kupatila, umotao je visoko, mršavo telo u debeli ogrtač.

„Želiš li da te obrijem?“ pitala je Lijen.

„Nemoj, to mogu i sam. Hvala na svemu, sestrice.“

„Nisam ti sestra!“, besno je uzvratila. „Nemoj nikada tako da me zoveš!“

„Oprosti“, kazao je i okrenuo se.

Pošto je obrijao bradu, Fransoa se dugo gledao u ogledalu. Bledi obrazi i brada bili su u velikoj suprotnosti s ostatkom preplanulog lica. Kako se promenio! Kako je samo staro izgledao!

Lijen mu je upravo promenila zavoj kada je ušla Lea, naga i tako prljava, da se čovek uplaši. Dve žene su se u čudu zgledale. Prema Lijen, Lea je delovala kao divljakuša, spremna da se baci na plen.

„Čeka me neki francuski zvaničnik“, kazao je Fransoa. „Operi se i obuci. Uskoro ću doći.“

Služavka se potrudila da opere kadu. Lea se na to malo naljutila. Htela je da se okupa u toj istoj vodi da bi osetila njegov miris i ukus njegove krvi. Ipak joj je veoma prijalo da se opruži u mlakoj i mirisnoj vodi. Sklopila je oči i pred njom se pojavilo Kijenovo lice: osećala se kao da je opet na džunki. Uz besan

krik je otvorila oči i videla lice mladog meleza kako nestaje u uglu ogledala.

„Valjda sam počela da ludim“, kazala je sebi i snažno protrljala lice ubrusom.

Služavka joj je na stolici ostavila haljinu, ali se nije setila rublja. Sveža tkanina joj je kliznula preko vlažne kože. Očetakala je mokru kosu i smotala je u punđu. Izašla je iz kupatila bosonoga. Noć je bila topla i sve je izgledalo mirno. Uskoro će Fransoa i ona otići u Francusku, i naći će se sa svojim malim Adrijenom. Čitava godina! Prošla je već cela godina otkako je rodila sina... Odjeci uzbuđenih glasova su je vratili u stvarnost.

Kada je ušla u biblioteku, Fransoa je hodao gore-dole, bled i nervozan.

„To je naređenje, gospodine Tavernije, morate sačekati povratak visokog komesara.“

„Nemam šta da mu kažem.“

„On ne misli tako, a ni ja, ako mi dopuštate da kažem.“

„Nije me briga za vaše mišljenje.“

„Gospodine...“

„Fransoa, šta se događa?“

„Ništa, draga, osim što hoće da nas zadrže u Hanoju.“

„O, ne!“

„Vidite, nisam jedini koji želi da ode iz ove proklete zemlje.“

„Gospodine Tavernije, niste me predstavili.“

„Oprostite, izgubio sam svetske manire. Draga, predstavljam ti kapetana Lamarka. Kapetane, predstavljam vam gospođu Tavernije, svoju suprugu.“

„Dobar dan, gospođo... Veoma ste šarmantni, da, zbilja ste privlačni.“

„Dobro več, kapetane. Vrlo ste ljubazni. Znači, želite da ostanemo u Hanoju?“

„Ja lično ništa ne želim, gospođo. U pitanju je visoki komesar, general Alesandri, zapovednik francuske vojske u severnoj Indokini – on želi da vam postavi nekoliko pitanja.“

„Zar i meni?“

„Da, i vama, gospođo. Vi ste kružili po zemlji i svakako ste videli dosta toga i možda biste nam vi nešto mogli reći o tim napadima na vas i vašeg muža.“

Lea se zateturala i pobledela.

„Šta vam je, gospođo? Zar se ne osećate dobro?“

„Pustite je, zar ne vidite da ne može da izdrži zapitkivanja! Lijen!“, povika Fransoa.

Mlada žena se pojavi istog trena.

„Molim te, odvedi Leu.“

Kada se našla u sobi, Lea se svalila na krevet, držeći se za glavu.

„Nije čas za plakanje, samo... Što nas niste izdali?“

Lea je podigla glavu zlovoljno se mršteći.

„Kako bih vas izdala? Šta to pričate?“

„Znate vi to dobro. Zar ne mislite da je u našoj porodici bilo već dovoljno smrti i bez Kijenovog hapšenja?“

„Zašto bi uhapsili Kijena?“

„Mislim da znate zašto.“

„Ne, nije istina!“

„Istina je. Znate da vas voli, zbog vas je spreman na sve.“

„Kao što biste i vi svakako učinili sve za čoveka koga volite.“

„Kada bi postojala i najmanja mogućnost da me zavoli, bih!“

Kako je samo bila lepa kada je to kazala! Da, svakako bi ubila da zaštiti Tavernije... Ali on je voleo Leu, i ta ju je ljubav štitila.

„Neću ništa reći o Kijenu. Možete li da mi se zakunete...“

„Mogu“, prekinula ju je Lijen. „On zna da bih se ubila ako... No, Fransoa to ne mora da zna...“

Lea je tužno klimnula glavom.

„Tako se bojim, Lijen, bojim se!“

Mlada žena se i protiv volje raznežila; prišla je Lei i pomilovala je po oborenoj glavi; Lea joj se plaćući bacila u naručje. Kada je Fransoa ušao, obe su jecale, zagrljene. Zatvorio je lagano vrata i sišao niz stepenice.

„Dakle?“, upitao je kapetan.

„Obe plaču.“

„Priznajem da nije pravi trenutak. Ne znam da li ste vi isti kao i ja, ali ja ne podnosim ženske suze. A tek suze dve žene, to je previše! Ostaviću jednog čoveka da dežura ispred kuće, pa će govoriti kada se budu smirile. Dođite!“

„Zar ne treba da sačekamo visokog komesara?“

„Ne, ovako ćemo dobiti u vremenu.“

Narednog dana Fransoa se sreo s visokim komesarom Leonom Pinjonom.

„Ostavite nas nasamo“, kazao je svome vodniku. „Sedite, gospodine Tavernije.“

Neko vreme je visoki komesar čitao dosije koji mu je dao kapetan Lamark i nešto beležio. Zatim je spustio olovku, prešao rukom preko širokog, proćelavog temena i zamišljeno kazao:

„Sve to što je u izveštaju sasvim je istinito, zar ne?“

„Jeste, gospodine komesare.“

„Sprdate li se to vi sa mnom?“

„Ne, gospodine komesare.“

„Hoćete li, možda, da me ubedite da ste dugo ćaskali s Ho Ši Minom i Fam Van Dongom, da ste se šetali po njihovom logoru i da su vas tek tako pustili na slobodu, na lepe oči? Zar mislite da sam budala?“

„Ne mislim, gospodine komesare.“

„Ostajete li pri izjavi da vas je naš predsednik Republike ovlastio da pregovarate s Ho Ši Minom?“

„Da, gospodine komesare.“

„I tvrdite da ste se zbilja sreli s njim?“

„Jesam, gospodine komesare.“

„Možete li mi reći gde ste se sreli?“

„Ne mogu, gospodine komesare.“

„Ne verujem u to. Kažete da poznajete tu oblast...“

„Nesumnjivo, gospodine komesare, ali su mi pri dolasku u logor vezali oči, a posle mog odlaska su svakako odmah napustili to mesto.“

„Kako to znate?“

„Sami su mi to rekli, a to bi svako mudar i učinio.“

„Da, svakako... Jesu li bili dobro naoružani?“

„Nisu, gospodine komesare. Kao što sam naveo, raspolagali su s malo loših pušaka i imali su samo nekoliko mitraljeza. No, ne verujem da će to dugo potrajati.“

„Šta hoćete da kažete?“

„Hoću da kažem da će ih Kina snabdeti oružjem. Pobjeda kineskih komunista znači da će i vijetnamska vrhovna komanda dobiti podršku. Ako budu ozbiljnije naoružani, vijetminovci će biti opasan neprijatelj. Naročito ako se ima u vidu da se bore na svom tlu, i to za nezavisnost.“

„Nezavisnost, nezavisnost... Samo o tome pričate, baš kao i Leklerk i Senteni.“

„Na njihov zahtev sam ovamo i došao prvi put, gospodine komesare, a njihova analiza ovdašnje situacije bila je tačna. Naša vojska se svakoga dana u to uverava.“

„Ne volim te malodušne zaključke, gospodine Tavernije.“

„I ja bih voleo da mogu biti povoljniji, gospodine komesare.“

Leon Pinjon još jednom prelista dosije koji je stajao pred njim.

„Šta da radim s vama?“, upitao je, kao da postavlja pitanje samome sebi.

„Pošaljite me natrag u Francusku, gospodine komesare.“

„Da je do mene, spakovao bih vas u prvi avion, ali vrhovna komanda želi da čuje vaše mišljenje.“

„Pa šta čekamo, hajdemo onda tamo.“

„U pravu ste, hajdemo tamo.“

* * *

Susret generala Blezoa, vrhovnog zapovednika Francuske indokineske armije, i Fransoe Tavernije protekao je veoma burno. Blezo nije voleo civile, a naročito ne one koje je predsednik tajno slao u misije, i to s blagoslovom generala Leklerka...

„Lako je govoriti u ime pokojnika!“, gundao je.

Fransoa je stezao pesnice, obuzet željom da ga tresne po nosu, ali je zapovednik bio bezbedno smešten iza masivnog pisaćeg stola.

„To je sve za danas, gospodine Tavernije. Nemojte otići iz Hanoja bez moje dozvole.“

„U redu, generale.“

Fransoa se vojnim džipom vratio u kuću porodice Rivijer. Pred ulazom su sedele Lijen i Lea i čekale ga. Zajedno su mu potrčale u susret i izbombardovale ga pitanjima, i ne čekajući odgovore.

„Misliš li da će nam dopustiti da odemo? Da li su tražili da vide i mene?“

„Mislile smo da te nikada neće pustiti da izađeš.“

„Jeste li razgovarali o Haju i Kijenu?“

„Verovatno si gladan?...“

„To je najbolje pitanje koje ste mi postavile! Umirem od gladi“, uspeo je nekako da prozbori.

„Spremili smo ti fini mali ručak.“

„Zar je ovo mali ručak?“, uzviknuo je Fransoa pred obiljem hrane na stolu. Bilo je tu čak i šampanjca... „Posle vijetminovske kuhinje, svakako ću imati tegoba s varenjem“, uzviknuo je otvarajući bocu. „U zdravlje, za dve najlepše žene u Hanoju!“

„U tvoje zdravlje!“, odgovorile su uglas.

Pošto su bili veoma umorni, ubrzo su osetili da ih piće omljuje, i sve troje su zaspali na velikom ležaju u salonu.

Nešto kasnije ih je tu pronašla posluga, zbijene, sa srećnim osmesima na usnama.

2.

Lea i Lijen su lutale Ulicom svile tražeći neku zgodnu tkaninu da sašiju Tavernijeu odgovarajuće odelo. To nije bilo nimalo lako: ta vrsta tkanine je nestala iz prodavnica, ali im je stari Čang, koji je nekada snabdevao štofovima Marsijala Rivijera, kazao da će naručiti iz Hongkonga trubu pamučnog platna. Krojačnica se nalazila u dnu mračnog sokaka, punog zaspalih beskućnika, pa su njih dve morale da ih preskaču da bi stigle do radnje. Čang je skrštenih nogu sedeo za radnim stolom i pokazao im rukom da sednu.

„Kako je sve mirno...“, kazala je Lea.

Činilo im se da se Kinez ne oseća dobro: ruke su mu drhtale, a na čelu su mu se videle graške znoja.

„Hajdemo, Lijen“, rekla je odjednom Lea, ustajući.

„Ali zbog čega... o, Haje!“, povikala je devojka i, pošto je prošao prvi nalet zgranutosti, pala je bratu u naručje. U uglovima usana i na čelu imao je bore gorčine, a pogled mu je bio tužan.

„Kako su moje curice?“

„Dobro su, ali im ti mnogo nedostaješ. Što si dolazio ovamo? Opasno je.“

„Došao sam da vidim Tavernijea.“

„Francuzi pomno motre na njega; svakoga dana ga nešto ispituju u vrhovnoj komandi; čak i nas stalno prate.“

Bacio je uplašen pogled unaokolo.

„Budi uveren da smo ih otkačile“, kazala je Lijen.

„Zbog čega ispituju Tavernijea?“

„Misle da će im ukazati na mesto gde je bio logor u kome ste se našli, ili onaj gde se sreo s Ho Ši Minom. General Blezo i dalje ne veruje u taj susret“, objasnila je Lea.

„Jesu li se zbilja sreli?“, zapitala je Lijen.

„Jesu, to je potvrdio moj zapovednik posle Fuongine smrti; jedna moja žena!“

„Ne veruješ valjda da je on kriv za njenu smrt?“, pitala je Lijen.

„Kriv je, iako je nije ubio svojim rukama!“

„Pazite, evo nekih francuskih vojnika“, promrmljao je krojač na vijetnamskom.

„Kaži Tavernijeu da ću ga čekati tri dana kraj Crvene reke. Razumeće.“

Haj je podigao neki zastor i nestao iza njega baš u času kada su vojnici ušli. Krojač im se naklonio, sklopljenih ruku.

„Šta mogu da učinim za gospodu?“

Oficir ga je prekinuo jednom naglom kretnjom.

„Dakle, moje dame, opet ste nas izigrale, zar ne? To baš i nije lepo od vas, jer mi samo slušamo naređenja. Ovaj kraj je opasan, naročito za vas.“

„Vi svuda vidite opasnost, poručniče. Pustite nas malo na miru, dovoljno smo odrasle da se same branimo“, kazala je Lea.

Okrenula je leđa vojnicima i obratila se krojaču: „Pokažite mi tu tkaninu!“

Starac se užurbao i razmotao savijenu trubu platna.

„Kada ćete uzeti meru mom mužu?“

„Večeras, ako vam odgovara.“

„To nam sasvim odgovara, čekaćemo vas. Do viđenja, gospodine Čang.“

„Do viđenja, gospodo!“

Uska uličica je bila prazna. Jedan vojnik s mitraljezom stajao je ispred vrata i stražario. Vratile su se kući pešice, stazom pored Malog jezera.

* * *

Lijen je prenela Tavernijeu Hajevu poruku.

„Otići ću da se nađem s njim!“, kazao je.

„Kako ćeš to uraditi? Nadgledaju kuću.“

„Iskoristiću posetu krojaču.“

„Poći ću s tobom!“, povikala je Lea.

„To ne dolazi u obzir. Ti treba da ostaneš ovde, da odvratiš pažnju.“

„Ne idi, molim te!“

Nije joj odgovorio, već se obratio Lijen:

„Da li si razumela? Ne daj joj da izlazi, molim te! Ugovori sve s krojačem, neka se zadrži što duže, daj mu i neko moje odelo, da skroji novo po njemu.“

Zatim je zagrlio Leu.

„Ne brini, neću dugo ostati.“

Ona ga je ljutito odgurnula.

Posle njegovog izlaska iz sobe, njih dve su dugo ćutale.

„Jeste li sigurni da mu vaš brat neće nauditi?“

„Jesam, znam Haja, on je dobar i pravedan. Neka porazgovaraju. Prijatelji su od detinjstva, i među njima postoje jake sponje; želim da verujem kako će to uticati na Haja da se smiri. Odmorite se, a ja ću se pozabaviti gospodinom Čangom.“

Kada je ostala sama, Lea je hodala gore-dole i nije mogla da se svrti. Neko lako kuckanje po prozoru prekinulo je njeno tumanjanje po sobi. Oslušnula je, nepomično stojeći: kuckanje se ponovilo. Kroz prozor je spazila Điaua. Brzo je otvorila prozor.

„Šta radiš ovde?“

„Dođi, muž ti je u opasnosti.“

Lea je preskočila prozorsku dasku i požurila za bogaljem.

Điau je zaobišao glavni ulaz i pošao ka žbunju; razmaknuo je granje i prošao kroz uski prolaz. Lea se jedva provukla za njim: puzala je na kolenima kroz tunelčić u žbunju. Bicikl-rikša je

stajala spremna pred ulazom. Điau se uvukao pod nadstrešnicu rikše, a ona je ušla za njim.

„Vozi do reke“, kazao je vozaču.

„Hoćeš li mi sada reći šta se zbiva?“

„Vijetminovci su postavili klopku tvome mužu.“

„Da li Haj to zna?“

„Ne, doktor to ne zna, ali ga oni koriste.“

„Misliš li da možemo stići na vreme?“

„Nadam se. Treba da stigneš do doktora pre svoga muža.“

„Ali Fransoa je krenuo mnogo pre nas.“

„Ne mari, vozač bicikl-rikše kojom je pošao dobio je narednje da ga vozi dužim putem.“

„Zbilja si mislio na sve.“

U tišini su se vozili pustim ulicama.

S vremena na vreme bi na izrovanim pločnicima ugledali svetla pokretnih kuhinja i nekoliko senki, sklupčanih u tami, s činijicom supe u ruci. Miris vode je bio sve jači; očito su se bližili Crvenoj reci. Uz obale su se videle drvene kolibe i limene, kartonom pokrivene potleušice, gde su živele čitave porodice. Začuo bi se plač neke bebe, lavež pasa, ječanje bolesnika, hrkanje, što je melodično odjekivalo u tihoj noći. Ubrzo su stigli na Kej Klemanso, između reke i jezera Truk Baš, blizu stare fabrike duvana, čije su zarđale prozorske rešetke bile polomljene.

„Stani tu. Čekaj nas kod fabrike vode, ili se sakrij u Ulici Buren. Ako se ne vratimo za dva sata, obavesti ostale. Ti nas čekaj na uglu one uličice i Avenije velikog Bude“, kazao je vozaču na vijetnamskom.

„Skoro smo stigli.“

Pred njima su bila visoka, metalna vrata nekog magacina. Ispod vrata se video tračak svetla i ona se naglo otvoriše. Điau i Lea nisu imali vremena da se povuku u senku. Izašla su petorica ljudi na biciklima i nekuda se odvezla. Šesti je ostao na pragu i zapalio cigaretu; Lea je poznala Haja. Izašla je na svetlo, ne razmišljajući o tome šta radi.

„Ko je to? Pucaću!“, čula je uzvik na vijetnamskom.
 „Ja sam, Lea...“
 „Lea? Šta radite ovde? Ludi ste!“
 „Morala sam da razgovaram s vama.“
 „Gde je Fransoa?“
 „Doći će, ali vaši prijatelji su mu pripremili zamku.“
 „Ko vam je to kazao?“
 „Istina je, doktore“, potvrdio je Điau.
 „A ko si ti?“
 „Niko, prijatelj“, kazala je Lea.
 Haj se opet okrenuo ka njoj.
 „Čudni su vam prijatelji! Idite, nemam šta da vam kažem.“
 „Molim vas, treba nešto učiniti. Ubiće Tavernijea!“
 „Utoliko bolje, barem ja neću morati to da učinim...“
 „Pa dajte mu barem priliku da porazgovara s vama.“
 „Odakle bi trebalo da dođe?“, upita Haj Điaua.
 „Putem pored Velikog jezera.“
 „A gde je, po tvom mišljenju, ta zaseda?“
 „Pored jezera Truk Baš.“
 „Nije loše smišljeno: tamo su same močvare. Nemamo šanse da stignemo pre njih.“
 „Imamo, ako uspem da ih zadržim“, reče Điau.
 „Kako ćeš to izvesti?“, pitala je Lea.
 „Ne brini, navikao sam, posao mi je da budem mamac. Sleđite me izdaleka.“
 „Ludi smo što verujemo tom čudovištu“, mrmaljao je Haj.
 „Ja mu potpuno verujem“, kazala je Lea, žureći za njim.
 Pošto su se udaljili od fabrike, hodali su neko vreme između trošnih kuća.
 „Baš je ovo mračan kraj“, šaputala je Lea.
 „Već smo skoro stigli“, promrmlja Điau.
 Gledali su ga kako odmiče, a čuli su i da nešto zvižduće.
 „Sasvim je lud“, gundao je Haj.
 „Stoj!“, dreknuo je neki glas.

„Ne pucajte, drugovi, ja sam samo jadni prosjak.“
 „Šta uopšte radiš ovde?“
 „Uvek idem tuda kući.“
 „Šta se zbiva, Tu?“
 „Ništa, neki se prosjak vraća kući.“
 „Dovedi ga... Znam ja tebe... Daleko si od svog brloga u Ulici živine.“
 „Drugi prosjaci su me najurili odande. Mnogo sam gladan...“
 „Slabo si izabrao mušterije da te nahrane, imamo samo malo hladnog pirinča.“
 „Imate li barem cigaretu?“
 Vojnik mu dobaci polupraznu paklicu.
 „Hajde, sada se gubi!“
 „Hvala, biće vam plaćeno.“
 Neprimetno se vratio istim putem i prošao pored skrovišta gde su se Lea i Haj prikrili. Pošli su za njim, ali na priličnom odstojanju. Posle nekoliko minuta Điau se opet zaustavio i zazviždao. Začuo se drugi zvižduk, i to iz blizine. Điau je izašao nasred ulice i zapalio cigaretu. Bicikl-rikša ga je jedva zaobišla.
 „Do vraga!“, razvikao se vozač.
 Fransoa je iskočio iz vozila držeći pištolj u ruci. Mada je noć bila mračna, prepoznao je svoju ženu i Haja kako žure ka njemu. Spustio je ruku.
 „Lea... Haje...“
 „Tamo malo dalje su ti postavili zasedu“, objasnila mu je Lea i pribila se uz njega.
 „O, a kako si to saznala?“
 „Istina je“, kazao je Haj. „Ja s tim nemam veze. Ona i njen prijatelj su me obavestili. No, to nije važno, treba da se maknemo odavde, i to što brže.“
 „Doktor je u pravu“, kaza prosjak i zazvižda dva puta.
 Ulica se napunila nekim stvorenjima, koja su izgledala kao da su ispuzala iz priča strave.